

Protokoll Regionala utvecklingsnämnden

Sammanträdesdatum: 2024-03-19

Tid: 13:02 – 14:34

Plats: Styrelserummet, Regionhuset/Teams

§§ 22-36

Beslutande

Helena Ölund (S), ordf.

Veronica Pedersen (S), ersättare

Anita Gustavsson (S)

Eivor Olofsson (S)

Rasmus Joneland (V), ersättare

Jeanette Wäppling (V)

Eric Lundvall (C)

Anders Josefsson (M)

Matti Björk (M), ersättare

Jonny Åström (SJVP)

Håkan Kero (KD)

Lage Hortlund (SD)

Övriga närvarande

Monica Lejon, enhetschef Näringsliv och samhälle

Birgitta Johansson Huuva (C), regionråd

Marianne Sandström (SD), oppositionsråd

Justering plats

Justeras digitalt

Underskrifter

Sekreterare
Emil Eriksson

Ordförande
Helena Ölund

Justerare
Jonny Åström

Innehållsförteckning

Sammanträdet öppnas	3
Upprop/fastställande av närvarorätt	4
Val av protokolljusterare	5
Fastställande av slutlig föredragningslista	6
Regionala utvecklingsdirektörens rapport 2024-03-19	7
Meddelanden till regionala utvecklingsnämnden 2024-03-19	8
Delegationsbeslut anmälda till regionala utvecklingsnämnden 2024-03-19	10
Åtterrapportering från regionala utvecklingsnämndens temasammanträde 2024-03-19	11
Aktuell påverkan och samverkan 2024-03-19	12
Uppföljning av regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan 2023	15
Regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan 2024	17
Remiss av kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58)	20
Remiss av betänkandet Som om vi aldrig funnits - exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68) ..	25
Motion 20-2023 om framtida energiförsörjning i Norrbotten	34
Sammanträdet avslutas	37

§ 22

Sammanträdet öppnas

Regionala utvecklingsnämndens ordförande förklarar sammanträdet öppnat kl. 13:02 den 19 mars 2024. Sammanträdet genomförs i Styrelserummet, Regionhuset i Luleå/Teams.

§ 23**Upprop/fastställande av närvarorätt**

Upprop av deltagare genomförs, de protokollets framsida.

§ 24

Val av protokolljusterare

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att utse ledamoten Jonny Åström (SJVP) att jämte ordförande justera protokollet.

Justering sker digitalt.

§ 25

Fastställande av slutlig föredragningslista

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att fastställa föredragningslistan.

§ 26

Regionala utvecklingsdirektörens rapport 2024-03-19

Dnr RUN-00649-2023

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna informationen.

Ärendet

Regionala utvecklingsdirektörens rapport enligt bilaga.

Beslutsunderlag

Regionala utvecklingsdirektörens rapport 2024-03-19

§ 27

Meddelanden till regionala utvecklingsnämnden 2024-03-19

Dnr RUN-00657-2023

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna informationen.

Ärendet

Följande meddelanden redovisas:

Avsändare

Regionens revisorer, PWC

ÄmneSkrivelse avseende status på
Region Norrbottens styrning av
det kommunala bolaget Matla-
get i Gällivare AB

Investeringar i Norrbotten AB

Helårsrapport 2023

Årsredovisning 2023

BD Pop

Årsrapport 2023

Årsredovisning 2023

Filmpool Nord

Helårsrapport 2023

Årsredovisning 2023

IT Norrbotten AB

Uppföljning ägardirektiv och
verksamhetsberättelse 2023Årsredovisning 2023 inklusive
revisionsberättelse

Almi Företagspartner Nord AB

Rapport 2023

Arctic Business Incubator

Sammanfattning av 2023

Norrbottenabanan AB

Skrivelse Bolagets förutsätt-
ningar

Energikontor Norr

Årsrapport 2023

Årsredovisning 2023

Beslutsunderlag

1. Skrivelse avseende status på Region Norrbottens styrning av det kommunala bolaget Matlaget i Gällivare AB
2. Helårsrapport 2023 - Investeringar i Norrbotten AB
3. BD Pop Årsrapport 2023
4. Filmpool Nord Helårsrapport 2023
5. IT Norrbotten Uppföljning ägardirektiv och Verksamhetsberättelse 2023
6. Almi Rapport 2023
7. ABI sammanfattning av 2023
8. Norrbottenabanan, Bolagets Förutsättningar
9. Årsredovisning Filmpool Nord AB 2023
10. Årsredovisning BD Pop 2023
11. Årsredovisning - InformationsTeknik i Norrbotten AB 2023 inklusive Revisionsberättelse
12. Årsredovisning Investeringar i Norrbotten 2023
13. Energikontor Norr Årsrapport uppföljning av ägardirektiv 2023
14. Årsredovisning Energikontor Norr 2023

§ 28

Delegationsbeslut anmälda till regionala utvecklingsnämnden 2024- 03-19

Dnr RUN-00665-2023

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna förteckningen över delegationsbeslut.

Ärendet

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna förteckningen över delegationsbeslut.

Ärendet

Följande delegationsbeslut redovisas:

Enhetschef Näringsliv och samhälle

- Projektbeslut Ansökan till Europeisk Kulturhuvudstad 2029
- Projektbeslut DC Farming
- Projektbeslut PreSE1T (ERP)

Beslutsunderlag

Återrapportering projektbeslut Januari 2024

§ 29

Återrapportering från regionala utvecklingsnämndens temasammanträde 2024-03-19

Dnr RUN-00036-2024

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna informationen.

Ärendet

Ordföranden informerar om regionala utvecklingsnämndens temasammanträde 19 mars 2024 som bestod av följande:

- Hit gick pengarna
- Samhällsomvandling och unga
- Förstudie om Evenemangssamarbete

§ 30

Aktuell påverkan och samverkan 2024-03-19

Dnr RUN-00106-2024

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna informationen.

Yttrande till beslutsförslaget

Region Norrbotten arbetar för ett tydligt regionalt ledarskap. Tillsammans med andra aktörer driver regionen påverkansarbete så beslut på nationell och EU nivå ska vara gynnsamma för länet och organisationen. Dagordningarna inför olika nationella och internationella möten kan komma med kort framförhållning och finns således inte med i ärendet. Under denna punkt finns det möjlighet att muntligt lyfta och diskutera aktuella frågor.

Sammanfattning

Ärendet samlar Region Norrbottens aktuella påverkan och samverkan i regionala utvecklingsfrågor som förtroendevalda har varit delaktiga i.

Ärendet

Arctic Frontiers

Arctic Frontiers samlar politiker, forskare och näringslivsföreträdare från hela i världen för att på olika sätt belysa utmaningar och möjligheter för hållbar utveckling i Arktis. Omvärldens intresse för Arktis har under det senaste decenniet ökat kraftigt, och allt fler arktiska konferenser tenderar att dra till sig beslutsfattare på högsta nivå. Region Norrbottens regionråd Glenn Berggård deltog i ett antal paneler som diskuterade framtida samarbeten i nordligaste Norden. Det finns en stark drivkraft på norsk och finsk sida att vidareutveckla samarbeten med Norrbotten på lokal och regional nivå ytterligare inom ett flertal frågor, allt från infrastruktur, näringslivsutveckling, forskning, kompetensförsörjning, kultur och civilsamhälle till civilberedskap och krishantering.

Norrbotten deltar idag i arktiska samarbeten genom olika nätverk och organisationer, såsom exempelvis Nordkalottrådet och Northern Sparsely Populated Areas (NSPA), samt på lokal nivå med Luleå kommun genom Arctic Mayors Forum, och mellan universiteten i Arctic Five. Vad som delvis saknas är samordning av strategiska frågor mellan de olika nationella nivåerna i norra Norden. Näringslivssamarbetet är också något begränsat. I samband

med Arctic Frontiers fördjupades relationen med utrikesdepartementet kring arktiska frågor i allmänhet och om framtiden för Barentssamarbetet efter Rysslands invasionskrig i Ukraina i synnerhet. Region Norrbotten som regionalt utvecklingsansvarig organisation kan få en viktigare roll i det framtida Barentssamarbetet som nu håller på att ses över.

Seminarium om infrastruktur under gruvkonferensen Future Mine and Mining konferans (FMM)

Regionråd Anders Öberg deltog i en panel som fokuserade på kapacitet och redundans/robusthet på Malmbanan. Särskilt utifrån konsekvenserna för gruvindustrin av urspårningen i december 2023.

Slutsatser värda att nämna:

- Gruvindustrin efterfrågar en gemensam vision för hela Malmbanan/Ofotenbanan med fokus på funktion och säkerhet. En viktig exportkorridor för både järn och fisk samt kopplingen till Finland för säkerhet.
- Narvik hamn är en utpekade NATO hamn- keyport. NATO fokus på öst-väst sätter press på att förbättra förbindelserna mellan Norrbotten och våra grannregioner i Norge och Finland. EU:s transportnät har hittills haft ett fokus på transporter i tätbefolkade områden och i riktningen syd-nord.
- Det krävs ökad samverka mellan länderna för att kunna göra de nödvändiga investeringarna i infrastrukturen i både Norge, Sverige och Finland.

Europaforum norra Sverige

Regionråd Anders Öberg är Region Norrbottens representant i nätverket Europaforum norra Sverige. På det senaste rapportörmötet antogs inget nytt positionsdokument utan fokus låg på återslag och dialog kring kommande satsningar.

Slutsatser värda att nämna:

- På mötet presenterades EFNS ståndpunkter, utfall och vad händer nu inom: Avskogningsförordningen; Ramverk för certifiering av kolkrediter (Carbon removal); Skogövervakning och strategiska skogsplaner. Sammanställningen visade på hur viktigt det är att följa och påverka EU:s förslag.
- Europaforum har inom respektive arbetsgrupp antagit en handlingsplan för kommande året.

Politikerforum

Helena Ölund och Linda Frohm är Region Norrbottens representanter på Politikerforum. Vid det senaste mötet var tre statssekreterare inbjudna. Christian Danielsson, statssekreterare hos EU-minister Jessika Roswall, kom till forumet för ett pass om Sveriges arbete med EU:s framtid. Håkan Jevrell, statssekreterare hos bistånds- och utrikeshandelsministern Johan Forssell, deltog för en dialog om regeringens strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft. Dessutom deltog Daniel Westlén, statssekreterare hos klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari, för ett samtal om Klimathandlingsplanen. På mötet deltog även Hans Lindblad, utredare, samt Kristian Seth, huvudsekreterare, från produktivitetskommissionen.

Bioekonomiseminarium

Bioekonomiutredningen föreslår att regeringen lägger fram ett förslag till riksdagen om att besluta om övergripande mål, fokusområden, och en plan för uppföljning och utvärdering, för en nationell bioekonomistrategi. Genom riksdagens beslut främjas en långsiktig och uthållig bioekonomistrategi. Utredningen föreslår att regeringen ska ansvara för och förvalta strategin, återsrapportera om utvecklingen till riksdagen i den årliga budgetpropositionen, samt besluta om handlingsplaner vart fjärde år.

Regionråd Anders Öberg deltog i ett seminarium under Västerbotten på Grand Hotel som reflekterade över slutbetänkandet och politikens roll i det nya landskapet.

Protokollsutdrag skickas till

Regional utvecklingsdirektör

Funktionsbrevlåda Utveckla Norrbotten

§ 31

Uppföljning av regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan 2023

Dnr RUN-00049-2024

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar godkänna uppföljning av internkontrollplan 2023.

Yttrande till beslutsförslaget

Internkontrollen är viktigt för att främja och säkerställa en fungerande ledning av Region Norrbottens verksamheter. Regionala utvecklingsnämndens internkontroll för 2023 har genomförts och de upparbetade egenkontrollerna kommer att fortsätta och utvecklas utifrån den nya strukturen för den regionala utvecklingsnämndens plan.

Sammanfattning

Uppföljningen av regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan 2023 visade att EU-loggan kommuniceras på ett korrekt sätt när Region Norrbotten driver EU-projekt och att riktlinjer mot mutor, korruption och jäv efterlevs.

Ärendet

Syftet med internkontroll är att främja en fungerande ledning av Region Norrbottens verksamhet genom att förebygga och hantera risker, dra fördelar av möjligheter och starka sidor, kontinuerligt utveckla verksamheten samt utvärdera verksamhetens resultat. Internkontroll är en del av regionens verksamhets- och ekonomistyrning.

Nedan redovisas en uppföljning av de internkontrollmoment som regionala utvecklingsnämnden beslutat om för 2023. I uppföljningen redovisas resultaten av genomförda internkontrollmoment samt de eventuella förbättringsåtgärder som vidtagits eller planeras.

Säkerställa att EU-loggan kommuniceras när Region Norrbotten är projektägare med finansiering från EU

För att säkerställa att Region Norrbotten får kostnader täckta för EU-projekt som Region Norrbotten driver måste EU-loggan kommuniceras på korrekt

sätt. Genom stickprov har användandet av EU-loggan kontrollerats vid kommunikation av projektets aktiviteter.

Under 2023 granskades kommunikation av EU-loggan för de projekt som avdelningen för Regional utveckling driver med EU-finansiering. EU-loggan återfanns i form av affisch i A3-format som är placerad på en plats som är tydligt synlig för allmänheten. I texter och ppt:s har det framgått att projekten fått finansiering av EU och EU-loggan har använts.

Beslut om åtgärd:

Egenkontrollerna fortsätter och utvecklas utifrån den nya strukturen på regionala utvecklingsnämndens plan.

Efterlevnad av riktlinje mot mutor, korruption och jäv

För att säkerställa efterlevnaden av riktlinjer mot mutor, korruption och jäv har kontroll gjorts att utbildning av riktlinjen genomförts och att jäv återfinns som en stående punkt vid beredning av projektstöd och företagsstöd.

Vid granskning hade utbildningen genomförts i samband med enhetsmöten då frågor kunde ställas för tydliggörande och god förankring. Frågan om jäv togs upp regelmässigt på beredningsmöten av föredragande i samband med att ärenden drogs för beslut om finansiering. Inga avvikelser förekom.

Beslut om åtgärd:

Egenkontrollerna fortsätter och utvecklas utifrån den nya strukturen på regionala utvecklingsnämndens plan.

Protokollsutdrag skickas till:

Regional utvecklingsdirektör

Funktionsbrevlåda Utveckla Norrbotten

§ 32

Regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan 2024

Dnr RUN-00077-2024

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att godkänna regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan för 2024 enligt förslaget nedan.

Yttrande till beslutsförslaget

Internkontrollplanen bidrar till säkerställande av en hållbar verksamhet som förebygger och hanterar risker i verksamheten.

Sammanfattning

Syftet med Regionala utvecklingsnämndens interna kontroll är att främja en fungerande ledning av nämndens verksamhet genom att förebygga och hantera risker, dra fördelar av möjligheter och starka sidor, kontinuerligt utveckla verksamheten samt utvärdera verksamhetens resultat.

Regionala utvecklingsnämndens internkontrollplan för 2024 har arbetats fram genom riskinventering och riskbedömning inom verksamheterna för avdelningen för regional utveckling. Riskinventering och riskbedömning har gjorts utifrån Regionala utvecklingsnämndens plan 2024 som beslutades 28 november 2023. Nämnden kommer att granska två moment under 2024.

Ärendet

Nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Nämnden är skyldig att årligen rapportera till regionstyrelsen de fel och brister som framkommit i samband med uppföljning av nämndens internkontrollplan samt att rapportera om de åtgärder som vidtagits.

Årligen ska en plan för årets internkontrollmoment redovisas till nämnden och minst en gång per år ska resultatet av de utförda internkontrollmomenten rapporteras till nämnden.

De verksamhetsansvariga cheferna på olika nivåer i organisationen ansvarar för internkontrollen inom sin verksamhet genom att ha bra rutiner för egenkontroll. Det innebär att systematiskt följa upp och utvärdera den egna verksamheten, kontrollera att lagar, förordningar, regler, riktlinjer, anvisningar och rutiner följs samt informera och utbilda övriga medarbetare om dess innebörd.

I arbetet med riskanalys ska hänsyn till efterlevnad av lagar, förordningar, regler, riktlinjer, anvisningar och rutiner, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, verkställighet av beslut, etik, korruption och oegentligheter samt IT-system beaktas. Riskinventering och riskbedömning har gjorts utifrån Regionala utvecklingsnämndens plan 2024 som beslutades 28 november 2023. I riskanalysen ingår att identifiera risker och bedöma resultatet av verksamheternas utförda egenkontroller för att minimera riskerna. Baserat på riskanalysen identifieras vilka internkontrollmoment som ska utföras nästa år.

De internkontrollmoment som kommer att granskas under 2024 är:

Kontrollmoment	Kontrollutförare	Kontrollmetod
God tillgång till kommersiell och offentlig service	Avdelningen för regional utveckling	Möten genomförs med kommuner och uppföljning sker av beviljade medel
Utveckling inom kulturella och kreativa branscher genom att främja tvärssektoriella samarbeten och innovation.	Avdelningen för regional utveckling	Uppföljning av att slöjd- och formcenter har öppnats och att beslut om permanentning har fattats.

Momenten kommer att granskas under 2024 och resultatet kommer återrapporteras till regionala utvecklingsnämnden i februari 2025.

Ekonomiska konsekvenser

Granskningen av eventuella ekonomiska konsekvenser görs vid uppföljningen av de valda internkontrollmomenten.

Jämställdhetsperspektiv

Granskningen av jämställdhetskonsekvenser görs vid uppföljningen av de valda internkontrollmomenten.

Barnrättsperspektiv

Bedömning är att åtgärden/beslutet inte har någon påverkan på barn

Beslutsunderlag

Riskbedömning internkontrollmoment 2024 Regionala utvecklingsavdelningen

Protokollsutdrag skickas till

Regionala utvecklingsdirektör

§ 33

Remiss av kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58)

Dnr RUN-00668-2023

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att lämna yttrande enligt förslaget.

Sammanfattning

Den reformstrategi som föreslås består i att på kulturområdet öppna för friare samverkansformer mellan de olika offentliga nivåerna. I betänkandet poängteras att systemet tydligare måste inkludera kulturverksamhet framför allt i landets kommuner, samtidigt som regionernas roll som samordnande instans bör tydliggöras och stärkas. I betänkandet föreslås ett antal reformer i syfte att vidareutveckla den nuvarande kultursamverkansmodellen till ett mer dynamiskt system. Förslagen syftar genomgående till att uppnå administrativa förenklingar och minskad detaljstyrning från statens sida.

Region Norrbotten vill belysa vikten av den regionala kulturplanen som en viktig grund för allt kulturellt utvecklingsarbete i Norrbotten. Regionen ser i grunden positivt på förslaget att öppna för fler kultur- och konstområden, men vill poängtera att det finns risker med att införa fler kulturområden utan en ekonomisk uppräknings i systemet. En risk är att finansiering av befintlig kulturverksamhet kan minska när incitament för uppräknings och uppväxling saknas, då förslaget är att utgå från historiska nyckeltal. Region Norrbotten ser positivt på en ökad politisk dialog med staten där även kommunerna ska vara delaktiga, men vill särskilt betona att det är viktigt att urvalet av kommunerna vid dessa dialoger är representativt för hela Sverige.

Ärendet

Bakgrund

Regeringen beslutade den 7 juli 2022 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att genomföra en översyn av kultursamverkansmodellen för kultur i hela landet. Den 20 april 2023 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv till utredningen om minskad administrativ resursåtgång.

Kultursamverkansmodellen började införas 2011 och har av regeringen beskrivits som en av de största kulturpolitiska reformerna. Innan kultursamverkansmodellen infördes bestämde regeringen vilka regionala kulturinstitut-

ioner som fick söka statligt stöd direkt från Kulturrådet. Kultursamverkansmodellen innebär i stället att regionerna fördelar statliga medel till regionala kulturverksamheter. Målet med modellen var att föra kulturen närmare invånarna samt att ge regionerna ett ökat ansvar och ökad frihet inom kulturområdet. Region Norrbotten var en av de första pilotregionerna att införa kultursamverkansmodellen, och alla regioner utom Stockholm har infört modellen.

Sammanfattning av utredningen

Titeln på utredningen, Kultursamhället, belyser utredningens bärande tanke att de förslag de lämnar ska öppna för en utveckling där kulturen på ett annat sätt än i dag genomsyrar stora delar av samhällsverksamheten. Fler måste få möjlighet att ta del av en större mångfald av kulturyttringar än idag.

Systemet ska tydligare inkludera kulturverksamhet framför allt i landets kommuner samtidigt som regionernas roll som samordnande instans tydliggörs och stärks. Utredningens fokus ligger på övergripande samverkansformer och ett antal reformer föreslås i syfte att vidareutveckla nuvarande kultursamverkansmodell så större utrymme för utveckling och samarbete uppnås. Förslagen syftar på att uppnå administrativa förenklingar och minska detaljstyrning från statens sida.

Några av förslagen är att kommunerna ska ges möjlighet att fördela statliga medel, att kulturplanerna ersätts av kultursamverkansplaner, möjlighet att fördela statliga medel till helt nya områden och att statliga medel till kommunerna samlas i en kulturpåse som kan fördelas samlat till respektive kommun. Vidare lyfter betänkandet ett antal reformförslag och reformbehov rörande statliga institutionernas samverkan, att tydliggöra värdet av estetiska perspektiv i stadsplanering och reglering av den så kallade enprocentregeln.

9.1 Ett vidgat system för kultursamverkan

Förslaget om ny lag om samverkan syftar till ett långsiktigt hållbart och transparent system för samarbete mellan stat, region och kommun på kulturområdet. Den nya lagen gör det möjligt för både regioner och kommuner att fördela statsbidrag. Enligt förslaget får en region fördela statsbidrag om den upprättat en regional kultursamverkansplan och en kommun om den bistår regionen med de uppgifter som behövs för planen. Samråd med det fria kulturlivet och professionella kulturskapare ska även ske i framtagande av planerna. Utredningen föreslår att ersätta kulturplanerna med levande samverkansbeskrivningar. Ändamålet med samverkan är att bidra till ett rikt och varierat kulturliv i hela landet. Samverkan ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och att utveckla sina skapande förmågor samt konstnärlig kvalitet och förnyelse.

9.2 Villkor för fördelning av statsbidrag

I lagen om samverkan anges vissa villkor för fördelningen av statsbidrag utöver att en kultursamverkansplan ska tas fram, bland annat att den konstnärliga friheten ska respekteras. Utredningen beskriver ansvarsfördelningen mellan stat, region och kommun genom att specificera hur statsbidraget får och ska fördelas. Syftet är decentralisera beslutsmyndighet för statsbidraget. Gällande kommunernas anslag föreslår utredningen att statsbidrag som fördelas av en kommun i första hand ska främja god tillgång till kulturverksamhet för kommunens invånare, men även för invånare i andra delar av länet.

9.3 En breddad modell med en ny anslagsstruktur

Utredningen föreslår att det löpande statsbidraget till kulturverksamheter i regioner och kommuner ska fördelas genom historiska nyckeltal. Statliga medel ska även kunna fördelas till helt nya områden om parterna är överens. Utredningen föreslår också att ett samlat sektorsbidrag till kommunerna ska införas (en så kallad "kulturpåse") där statligt stöd till kulturskolor, folkbibliotek, inköp av barn och ungdomslitteratur och skapande skola samlas i en anslagspost.

9.4 Statens arbetsformer

Utredningen föreslår att nuvarande samverkansråd löses upp och att Kulturrådet ska ges i uppdrag att bereda utvecklings- och samverkansprojekt med andra berörda myndigheter och nationella institutioner. Det löpande uppföljningsarbetet inskränks till ett minimum, kraft ska istället läggas på större samlade genomlysningar med längre intervall.

Utredningen föreslår även att riksdag och regering ska fatta beslut om fördelning och uppräkningsavtal av de statliga verksamhetsstöden. Utredningen vill även säkra basfinansieringen och fördela det löpande statsbidraget till kulturverksamhet i regional eller kommunal regi utifrån historiska nyckeltal.

9.5 Utvecklade dialogformer

Utredningens förslag är att formerna för dialog på regional och lokal nivå i ökad utsträckning bestäms av regioner och kommuner. Förslaget är att den nationella dialogen utvecklas genom att större fokus läggs på de politiska träffarna, där även ett urval av kommuner bjuds in och att Kulturrådet förbereder dessa. Mötena ska ske utifrån behov för att minimera administration och tidsåtgång.

9.6 Kommuner med statsbidrag till institutioner

Utredningens förslag förändrar förutsättningarna för Stockholms läns medverkan i kultursamverkansmodellen då de inte är med i dagsläget. I utredningen föreslås det att kommuner som är huvudman för kulturinstitutioner som uppbär verksamhetsstöd på minst tio miljoner kronor får fördela statsbi-

drag. Detta nya förslag är i nuläget inte aktuellt för någon kommun i Norrbotten. Förslaget innebär att storstadskommunerna och Region Stockholms medverkan i kultursamverkansmodellen ska göras inom ram.

10.2 Gestaltad livsmiljö

Utredningens förslag är att se över de så kallade skönhetsparagrafen i plan- och bygglagen för att tydliggöra värdet av estetiska perspektiv i stadsplanering. Förslaget menar att reglering av den så kallade enprocentsregeln bör uppmärksammas i sammanhanget och att det kan belysas hur användandet av kommunala arkitekturpolicier kan främjas.

10.3 Kulturinstitutionen skolan

Utredningens bedömning är att det är avgörande att det offentliga skolsystemet kan ge alla elever, oavsett bakgrund, en kvalificerad kulturell orientering. De estetiska ämnena bör i grundskolan och gymnasiet tillmätas större vikt.

10.4 Kulturens och funktionshinderspolitiken

Utredningens förslag är att det ska ses över hur olika stöd- och regelsystem påverkar möjligheterna för personer med funktionshinder att vara verk-samma som kulturskapare, även professionellt.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär att storstadskommunerna och Region Stockholms medverkan i kultursamverkansmodellen ska göras inom ram.

Jämställdhetsperspektiv

Enligt direktiv för utredningens uppdrag skulle utredarna se över det sam-lade samverkanssystemet, både finansieringsdelarna och dialogformerna. Utredningen skulle också föreslå hur modellen kan bidra till ökad tillgång till kultur och till breddat deltagande i kulturverksamhet i hela landet.

Barnrättsperspektiv

Utredningens bedömning är att det är avgörande att det offentliga skolsyste-met kan ge alla elever, oavsett bakgrund, en kvalificerad kulturell oriente-ring. Vidare menar de att de estetiska ämnena i grundskolan och gymnasiet bör tillmätas större vikt. Om förslaget resulterar i minskade statliga medel till kulturverksamheter i Region Norrbotten kan det få negativa konsekven-ser för barn och unga i regionen.

Beslutsunderlag

1. Remissyttrande över Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58)

2. Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun
(SOU 2023:58)

Protokollsutdrag skickas till

Regional utvecklingsdirektör

Funktionsbrevlåda kultur

Kulturdepartementet

§ 34

Remiss av betänkandet Som om vi aldrig funnits - exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68)

Dnr RUN-00067-2024

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden beslutar att lämna yttrande enligt förslaget.

Sammanfattning

Sannings- och försoningskommission har granskat den assimilationspolitik som bedrevs mot tornedalingar, kväner och lantalaiset av svenska staten under 1800- och 1900-talen. Kommissionen lämnar förslag på fortsatta insatser som kan bidra till upprättelse och främja försoning.

Kommissionen menar att även andra aktörer har haft en roll i assimileringsspolitiken och därför kan spela en viktig roll i försoningsprocessen, varav förslag till åtgärder riktas även till andra aktörer.

Region Norrbotten är positiva till slutbetänkandets innehåll och förslag. Regionen håller med om att de historiska kränkningar som begåtts mot minoriteten behöver erkännas samt att den skada som har uppstått till följd av assimileringsspolitiken måste repareras.

Ärendet

Regeringen beslutade den 19 mars 2020 att tillsätta en kommitté i form av en sannings- och försoningskommission för granskning av kränkningar och övergrepp mot tornedalingar, kväner och lantalaiset. Kommissionen skulle utreda den assimileringsspolitik som bedrevs av svenska staten under 1800- och 1900-talen samt verka för att minoritetens historiska erfarenheter synliggörs. Kommissionen slutredovisade sitt uppdrag den 15 november 2023.

Kommissionen lämnar förslag på fortsatta insatser som kan bidra till upprättelse och främja försoning. Förslagen är riktade till regeringen och strukturerade utifrån fyra övergripande mål som är kopplat till synliggörande och egenmakt, förverkligande och utökning av rättigheterna, språkrevitalisering och kulturfrämjande samt stärkt nordiskt samarbete. Genom att identifiera dessa mål vill kommissionen peka ut riktningen för regeringens fortsatta arbete för att främja försoning och bidra till upprättelse.

Kommissionen har sett att målen behöver kunna följas upp och har därför föreslagit att regeringen i nära samråd med minoriteten utarbetar en handlingsplan som innehåller en tydlig uppföljningsmekanism. Kommissionen menar att även andra aktörer har haft en roll i assimileringsspolitiken och därför kan spela en viktig roll i försoningsprocessen. Därför riktas en rad uppmaningar till andra aktörer om åtgärder som behöver vidtas. Betänkandet lyfter också frågor och områden som kräver ytterligare utredning samt uppmanar vissa aktörer att vidta ytterligare åtgärder.

14.1 Insatser för en ansvarstagande upprättelse- och försoningsprocess

Avsnittet innehåller en sammanställning av de förslag och uppmaningar som kommissionen lägger fram i utredningen. Förslagen är riktade till regeringen och strukturerade utifrån fyra övergripande mål: synliggörande och egenmakt, förverkligande och utökade rättigheter, språkrevitalisering och kulturfrämjande och stärkt nordiskt samarbete för språket.

14.2 Regeringen bör ta på sig ansvaret för en fortsatt försoningsprocess

Kommissionens kartläggning visar att assimileringsspolitiken till stor del varit sanktionerad av staten och att den fått konsekvenser som lever vidare än i dag för minoriteten. Utredningens förslag är att regeringen bör ta på sig ansvaret för en fortsatt sammanhållen försoningsprocess i nära samråd med minoriteten, myndigheter och andra berörda aktörer.

14.3 Regeringen bör utan dröjsmål erkänna de kränkningar som har begåtts mot minoriteten 14.4 Dialog om förutsättningarna och formerna för en offentlig ursäkt

Kommissionens bedömning är att en fortsatt försoningsprocess förutsätter att staten erkänner sin delaktighet i och sitt ansvar för den assimileringsspolitik som har bedrivits mot minoriteten under 1800- och 1900-talen samt de konsekvenser detta har fått för minoriteten. Förslag är också att en dialog inleds med minoriteten om förutsättningarna och formerna för en offentlig ursäkt. Detta bör ske utan dröjsmål mot bakgrund av att många av dem som drabbats är äldre och att dessa personers behov och önskemål särskilt ska beaktas.

14.5 Mekanism för genomförande och uppföljning av förslagen

Utredningens förslag och bedömningar är att staten har ett moraliskt ansvar att reparera skadan som åsamkats minoriteten historiskt och att mekanismer för det fortsatta arbetet föreslås konkretiseras i en handlingsplan. Minoriteten måste ges inflytande över regeringens fortsatta arbete för försoning och upprättelse samt att handlingsplanen endast ska röra åtgärder som specifikt berör denna minoritet.

14.5.4. Handlingsplanen kan bidra till att minoritetspolitikens mål nås

Utredningens förslag är att regeringen bör utan dröjsmål och i nära samarbete och dialog med minoriteten utarbeta en handlingsplan för genomförandet av förslag till fortsatta insatser som kan bidra till upprättelse och främja försoning. Handlingsplanen bör vara riksdagsbunden och innehålla en tydlig uppföljningsmekanism som ger minoriteten insyn i och möjlighet att påverka regeringens arbete med handlingsplanen. Avsnittet i utredningen innehåller följande förslag.

14.6.1 Ökat inflytande och ökad egenmakt

Kommissionens bedömning är att för att en försoningsprocess överhuvudtaget ska kunna inledas och vara framgångsrik krävs att det finns ett förtroende parterna emellan. Frågan om minoritetens egenmakt och inflytande är därför central i det fortsatta arbetet. Förslaget innebär att regeringen inom ramen för handlingsplanen ta upp den övergripande frågan om minoritetens egenmakt och inflytande i syfte att förutsättningslöst identifiera de behov minoriteten ser. I ett nästa steg bör regeringen inom ramen för handlingsplanen utarbeta de åtgärder som behövs för att stärka minoritetens egenmakt och inflytande.

14.6.2 Ett erkännande av kväner och lantalaiset som en del av den nationella minoriteten tornedalingar

Under kommissionens arbete har det framkommit att de som identifierar sig som kväner och lantalaiset upplever att de exkluderas genom att minoriteten benämns tornedalingar. Erkännandet av endast tornedalingar som en nationell minoritet osynliggör kväner och lantalaiset som en del av minoriteten. Utredningens förslag är att regeringen bör erkänna samtliga tre grupper som en nationell minoritet, dvs förutom tornedalingar även kväner och lantalaiset.

14.6.3 Stöd till etablerandet av ett huvudmuseum

Kommissionens bedömning är att det finns ett stort behov av ett museum som kan bidra till ökad kunskap om minoriteten och dess kulturarv. Minoritetens kultur och historia är en del av Sveriges kultur och historia. Ett museum för minoriteten är därför en nationell angelägenhet som staten bör understödja och bidra till. Betänkandets förslag är att regeringen bör i nära samråd med minoriteten utreda hur det planerade museet för tornedalingar, kväner och lantalaiset kan stödjas finansiellt och på annat sätt.

14.6.4 Stöd till etablerandet av ett informationscentrum

Kommissionens bedömning är att förmedling av fakta, information och kunskap om minoriteten bidrar till att minoritetens kultur och språk bevaras och synliggörs. Förslaget är att regeringen i nära samråd med minoriteten bör

utreda hur det planerade informationscentret kan stödjas finansiellt och på annat sätt.

14.6.5 Utökat uppdrag till Forum för levande historia i syfte att synliggöra historiska övergrepp och kränkningar

Kommissionens bedömning är att det finns ett stort behov av att fortsätta sprida information om de historiska skeenden som påverkat minoriteten även efter det att kommissionens uppdrag är avslutat. Förslaget är att Forum för levande historia får i uppdrag att öka och sprida kunskap om de historiska skeenden som påverkat minoriteten med utgångspunkt i den kartläggning som kommissionen genomfört.

14.6.6 Utökat organisationsbidrag

Kommissionens olika förslag som syftar till att främja försoning och bidra till upprättelse bedöms komma att kräva ökade resurser för minoriteten. Minoritetens insatser för språkrevitalisering och kulturfrämjande kräver tillräckliga och långsiktiga resurser. Storleken på resurstilldelningen får inte påverkas av att det tillkommer ytterligare organisationer som beviljas statsstöd. Kommissionens förslag är att statsstödet till minoritetsorganisationerna måste öka. Regeringen bör därutöver och i nära samråd med minoriteten utarbeta en reglering som innebär att resurstilldelningen inte påverkas av att det tillkommer nya organisationer som ansöker om stöd.

14.6.7 Utökat utbud och förhöjd kvalitet inom public service

Kommissionens bedömning är att ett utökat utbud och förhöjd kvalitet av programverksamhet på meänkieli skulle bidra till att synliggöra minoriteten och språket samt främja språkanvändningen och språkrevitalisering. Förslaget är att förstasändningar och det samlade utbudet av programverksamhet på meänkieli bör öka i nästa sändningstillstånd för public service (2026–2031). För att kunna utöka programutbudet för och samtidigt höja kvalitén i programverksamheten på meänkieli bör public service-bolagen ges förstärkta resurser.

14.6.8 Forskningssatsning av minoritetens historia, språk och kultur

Kommissionens bedömning är att det finns ett stort behov av mer forskning om minoriteten. Mer forskning skulle kunna bidra till både ökad kunskap om och synlighet för minoriteten och deras behov. Förslaget är att Vetenskapsrådet får i uppdrag att kartlägga och ta fram rekommendationer gällande forskning om minoritetens historia, språk och samhälle. Vetenskapsrådet ska därefter genomföra en särskild forskningssatsning angående minoriteten.

14.6.Översättning av kommissionens slutbetänkande

Kommissionens bedömning är att en översättning av kommissionens slutbetänkande är en del i att synliggöra, främja och stärka meänkieli. Det kan ses som en symbolisk men viktig del i regeringens insats att reparera den skada som staten åsamkat minoriteten genom att förbjuda och skambelägga språket. Förslaget är att regeringen bör se till att kommissionens slutbetänkande i sin helhet översätts till meänkieli.

14.6.10 Representation i Ortnamnsrådet

Kommissionens bedömning är att ortnamn på meänkieli är en viktig del i att främja minoritetsspråk och ett led i att synliggöra minoritetens historiska närvaro i området. Förslaget är att regeringen bör ändra förordningen (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet i syfte att ge minoriteten representation i Lantmäteriets ortnamnsråd.

14.6.11 Återbördande av mänskliga kvarlevor måste omfatta minoriteten

Kommissionens bedömning är att säkerställa återbegravning är ett viktigt steg för upprättelse och försoning. Det är därför angeläget att kvarlevor från tornedalingar, kväner och lantalaiset kan repatrieras och återbegravas på ett värdigt sätt. Förslaget är att regeringens utformning av ett sammanhållet regelverk för repatriering av mänskliga kvarlevor från museer och institutioner behöver omfatta även kvarlevor från tornedalingar, kväner och lantalaiset.

14.7.1 Förslagen i betänkandet *Nationella minoritetsspråk i skolan - förbättrade förutsättningar till undervisning och revitalisering* bör genomföras

Kommissionens bedömning är att Sverige lever varken upp till sina folkrättsliga åtaganden eller sina egna uppställda mål för politiken för mänskliga rättigheter och minoritetspolitiken när det gäller att säkerställa minoritetens rätt till undervisningen i och på minoritetsspråket. Regeringen behöver vidta skyndsamma åtgärder för att meänkieli ska fortsätta att vara ett levande språk i Sverige. Förslaget är att regeringen bör utan dröjsmål genomföra förslagen i betänkandet Nationella minoritetsspråk i skolan - förbättrade förutsättningar till undervisning och revitalisering (SOU 2017:91).

14.7.2 Stärkta folkrättsliga åtaganden

Kommissionens bedömning är att regeringens ambition att utöka Sveriges folkrättsliga åtaganden gällande europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (språkstadgan) bör inte begränsa sig till det som Sverige redan i dag uppfyller i lagstiftning. Förslaget är att regeringen bör vidta åtgärder så att samtliga förslag från Utredningen om en stärkt minoritetspolitik Nästa

steg? Del 2, Förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:88) till utökade folkrättsliga åtaganden i förhållanden till språkstadgan genomförs.

14.7.3 Språk som diskrimineringsgrund

Kommissionens bedömning är att diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet inte ger ett fullgott skydd i fall av diskriminering som har samband med språk. Förslaget är att regeringen bör utreda frågan om språk som en grund för diskriminering i diskrimineringslagen.

14.8.1 Permanenta pågående insatser för språket

Kommissionens bedömning är att det behövs ett långsiktigt arbete i syfte att bevara och främja de nationella minoritetsspråken. Förslaget är att regeringens pågående insatser i syfte att bevara och främja den nationella minoritetsspråken behöver fortsätta långsiktigt och finansieras med permanenta medel i statens budget.

14.8.2 Integrerad undervisning på meänkieli i kommuner i förvaltningsområdet

Kommissionens bedömning är att barns möjligheter att tillägna sig meänkieli och stärka sin kulturella minoritetsidentitet behöver stärkas, i enlighet med artikel 30 i FN:s barnkonvention. Förslaget är att Statens skolverk bör ges i uppdrag att i dialog med minoriteten utforma en flerårig försöksverksamhet inom förvaltningsområdet för meänkieli i syfte att ge elever möjlighet till dels fler undervisningstimmar i meänkieli i grundskolan, dels undervisning på meänkieli kring minoritetens historia, hantverk, traditioner och kulturarv. Riktade statsbidrag bör utgå till kommuner som ansluter sig till försöksverksamheten, enligt en liknande modell som i dag erbjuds kommuner i form av integrerad samisk undervisning.

14.8.3 Utvecklade möjligheter att lära sig meänkieli i vuxen ålder

Kommissionens bedömning är att det finns ett stort behov av flera möjligheter att lära sig meänkieli, särskilt för personer i vuxen ålder. Förslaget är att regeringen bör utreda hur statsbidrag för bland annat alfabetiseringskurs i meänkieli kan genomföras.

14.8.4 Förstärkta möjligheter att lära sig meänkieli i kombination med de kulturella och kreativa näringarna

Kommissionens bedömning är att bidraget till Folkbildningsrådet är ett viktigt led i att skapa fler möjligheter att lära sig meänkieli och insatsen behöver vara långsiktig. Ytterligare möjligheter för minoriteten att lära sig språket i vuxen ålder behövs. Förslaget är att bidraget till Folkbildningsrådet under 2022–2024 för insatser i syfte att stärka de nationella minoritetsspråken bör permanentas. Regeringen bör därutöver undersöka ytterligare möjligheter att i vuxen ålder lära sig meänkieli i kombination med utövande av kulturella

och kreativa näringar. Regeringen bör i sammanhanget undersöka möjligheten till finansiering från Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag (LKAB) som till 100 procent är statligt ägt.

14.9.1 Gränsöverskridande samarbete för att främja språk och kultur

Kommissionens bedömning är att det nordiska samarbetet kan fungera som en stärkande kraft i att främja minoritetens språk och kultur. Förslaget är att regeringen bör ta initiativ till en dialog med Norge och Finland om hur samarbetet kan utformas i syfte att stärka rätten till utbildning i och på minoritetsspråket samt i syfte att synliggöra minoritetens språk och kultur.

14.10.1 Utredning som allsidigt belyser minoritetens historiska tradition av att bedriva renskötsel

Kommissionens bedömning är att minoriteten har en lång tradition av att bedriva renskötsel vilket även bekräftas av förarbeten till 1886 års renbeteslag och 1928 års renbeteslag. Kommissionen är av uppfattningen att den nuvarande regleringen av rennäringen missgynnar minoriteten. Förslaget är att regeringen bör i nära samspel med minoriteten tillsätta en utredning som på ett allsidigt sätt belyser minoritetens historiska tradition av att bedriva renskötsel och ser över nuvarande lagstiftning i syfte att skapa ett regelverk som inte missgynnar minoriteten.

14.10.2 Utredning av hur avvitringen av ströängar genomförts

Kommissionens bedömning är att frågan om avvitring av ströängar väcker känslor hos minoriteten av att ha blivit orättfärdigt behandlad av staten, vilket skadar minoritetens förtroende för staten. Frågan om rätten till jakt och fiske är en betydelsefull aspekt förknippad med ströängar. Förslaget är att regeringen bör i nära samråd med minoriteten och andra berörda ta fram förslag till en utredning av frågan om hur avvitringen av ströängar genomförts i syfte att reda ut rättsliga oklarheter kring rättigheter kopplade till ströängar så som jakt och fiske.

14.10.3 Utredning i syfte att utreda minoritetens status som urfolk

Kommissionens bedömning är att frågan om status som urfolk är förknippad med rättigheter till mark, vatten, jakt och fiske som är starkt sammankopplade med minoritetens traditionella näringar. Förslaget är att regeringen bör i nära samråd med minoriteten tillsätta en utredning i syfte att utreda minoritetens status som urfolk.

14.11 Uppmaning till andra aktörer

Kommissionen anser att en försoningsprocess måste omfatta en bredd av aktörer som på olika sätt kan bidra till upprättelse och försoning. Förutom

statliga institutioner finns även andra aktörer som har ansvarat för eller haft en roll i assimileringsspolitiken. Mot den bakgrunden väljer kommissionen att rikta några specifika uppmaningar till olika myndigheter och andra aktörer att ta initiativ att granska sitt förflutna:

- Svenska kyrkan bör utveckla en försoningsprocess i nära dialog med minoriteten
- Länsstyrelsen i Norrbottens län bör granska sin roll i förhållande till arbetsstugorna och utbildningsinsatserna
- Berörda kommuner bör granska sin roll i förhållande till arbetsstugorna och skolhemmen
- Stiftelsen Norrbottensläns arbetsstugor bör underlätta tillgången till arkivmaterial och rikta medel till studier som kan leda till att meänkieli främjas
- Universitet och högskolor bör göra efterforskningar om sin roll i rasbiologin samt genomföra en minoritetspolitisk strategi (Uppmaning – Universiteten och högskolorna bör utarbeta och genomföra en minoritetspolitisk strategi så som UHR rekommenderar)
- Tornedalens folkhögskola bör närmare granska sin roll och sitt ansvar i assimileringen av minoriteten
- Region Norrbotten och kommunerna bör aktivt synliggöra minoriteten genom Filmpool Nord

Ekonomiska konsekvenser

Betänkandets många lagförslag kräver finansiering från statlig nivå då utveckling för minoritetsområdet är en nationell angelägenhet.

Jämställdhetsperspektiv

Enligt den konsekvensbedömning som kommissionen gör konstateras att om inte minoriteternas rättigheter säkerställs kan det innebära ytterligare skada. En väl genomförd försoningsprocess där minoriteten garanteras sina rättigheter och ges stort inflytande kan däremot förväntas bidra till minoritetens välbefinnande i form av bland annat bättre självkänsla, förbättrad hälsa och ökad egenmakt. Åtgärder som tydligt visar att minoritetens språk och kultur värdesätts kan i sin tur bidra till en positiv samhällsutveckling genom ökad jämlikhet och ett mer motståndskraftigt och välmående samhälle. Genomförandet av kommissionens förslag kan på så sätt bidra till flera positiva konsekvenser både för enskilda och för samhället i stort.

Betänkandet pekar på behovet av ytterligare forskning, däribland forskning som lyfter fram kvinnors situation (förstudie ”Då var jag som en fånge – Statens övergrepp på tornedalingar och meänkielitalande under 1800- och

1900-talen”). Förslagen i slutbetänkandet kan dock antas gynna både kvinnor och män, flickor och pojkar.

Barnrättsperspektiv

Se bilaga 7 för barnrättslig reflektion.

Beslutsunderlag

1. Remissyttrande över Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaïset (SOU 2023:68) Ku2023/01197
2. Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaïset (SOU 2023:68) Ku2023/01197
3. Som om vi aldrig funnits - Vår sanning och verklighet
4. Som om vi aldrig funnits - Tolv tematiska forskarrapporter
5. Skrivelse avseende STR-Ts begäran om urfolksstatus för tornedalingar, kväner och lantalaïset.
6. POPPA – kultursamlade verksamhet för tornedalingar, kväner och lantalaïset
7. Barnrättslig reflektion

Protokollsutdrag skickas till

Regional utvecklingsdirektör

Stabschef

Kulturdepartementet

§ 35

Motion 20-2023 om framtida energiförsörjning i Norrbotten

Dnr NLL-01521-2023

Regionala utvecklingsnämndens beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att avslå motionen.

Reservationer

Lage Hortlund (SD) och Håkan Kero (KD) reserverar sig mot beslutet.

Yttrande till beslutsförslaget

Statens Energimyndighet och Länsstyrelsen i Västra Götaland har fått i uppdrag av regeringen att utarbeta regional respektive lokal energiplanering. Regionala utvecklingsnämnden anser att Region Norrbotten bör avvakta resultatet av regeringsuppdragen innan eventuella uppdrag ges till Energikontor Norr.

Sammanfattning

Lars-Åke Vikström, Kristina Karlsson, Marianne Sandström, Lage Hortlund, Susanne Ström och Per Ågren (SD) yrkar i en motion att Energikontor Norr ska ges följande uppdrag:

- Undersöka och föreslå lämpliga platser för byggande av kärnkraft.
- Redovisa en tidsplan för när kärnkraften kan utgöra ett komplement till energiförsörjningen i Norrbotten.
- Redovisa vilka energislag som förutom kärnkraften kan leverera ca 70 TWh under kommande 10–20 årsperiod.
- Redovisa vilket energislag som kommer att kunna utgöra balanskraft i nätet vid en storskalig utbyggnad av vindkraft.

Ärendets behandling under sammanträdet

Håkan Kero (KD) och Lage Hortlund (SD) föreslår bifalla motionen.

Beslutsgång

Ordförande ställer bifall mot avslag av motionen och finner att regionala utvecklingsnämnden beslutar att föreslå regionstyrelsen att föreslå regionfullmäktige att motionen ska avslås.

Ärendet

Motionen

Motionärerna redogör för att Norrbotten under den kommande 10–20 årsperioden behöver utöka sin energianvändning med uppåt 100 terawattimmar (TWh). Luleälven producerar som mest cirka 15 TWh och markbyggen kan med optimala vindförhållanden producera cirka 12 TWh. Det innebär en brist på cirka 70 TWh under kommande decennier. Om energimängden ska produceras med markbaserad vindkraft måste delar av Norrbottens yta kalavverkas. Konsekvenserna för fauna, miljö, andra näringar och naturvärden skulle då bli enorma.

Lokal och regional energiplanering

Elsystemets utveckling är central för att klara av den gröna omställningen. Det är viktigt att elsystemets samtliga delar; elnät, elproduktion och elkonsumtion byggs ut i takt med varandra. För att möjliggöra en harmoniserad utbyggnad behöver stärkt samordning och planering finnas på såväl nationell, regional och lokal nivå.

Statens Energimyndighet och Länsstyrelsen i Västra Götalands län fick den 6 juli 2023 i uppdrag att utveckla den regionala och lokala energiplaneringen.

Länsstyrelsen ska ta fram en handlingsplan med syftet att stärka den regionala energiplaneringen. Handlingsplanen ska bidra till ökad kunskap på nationell nivå om regionala förutsättningar och behov för elektrifieringen.

Som stöd till lokala och regionala aktörer ska Energimyndigheten identifiera behov av metodstöd för att beräkna framtida el- och effektbehov. Metodstödet ska underlätta framtagande av kunskapsunderlag i den regionala handlingsplanen och möjliggöra bedömningar på nationell nivå.

Uppdraget till Länsstyrelsen i Västra Götaland ska slutredovisas i december 2024. Uppdraget till Energimyndigheten ska slutredovisas 30 juni 2024.

Därtill har samtliga länsstyrelser, genom Regleringsbrevet 2024, fått i uppdrag att påbörja arbetet med framtagande av regionala handlingsplaner för elektrifiering. Planerna ska vara klara senast den 31 mars 2026. Arbetet ska utgå från de nya energipolitiska målen som regeringen föreslår i den energipolitiska inriktningspropositionen.

Jämställdhetsperspektiv

Beslutet bedöms inte påverka jämställdheten mellan flickor och pojkar, kvinnor och män.

Barnrättsperspektiv

Åtgärden/beslutet påverkar inte alls barn.

Beslutsunderlag

Motion 20–2023 om framtida energiförsörjning i Norrbotten.

Protokollsutdrag skickas till

Regional utvecklingsdirektör

§ 36

Sammanträdet avslutas

Regionala utvecklingsnämndens ordförande förklarar sammanträdet avslutat klockan 14:34.